

BUITEN

9^E JAARGANG N^O. 12.

ZATERDAG 20 MAART 1915.

Foto C. Steenbergh.

DE DROGENAPSTOREN TE ZUTFEN.

Redacteur: Mr. A. LOOSJES

INHOUD:

VADERTJE LANGBEEN, DOOR JEAN WEBSTER (12) . . .	BLZ. 134
DE RAAF VAN DICKENS	135
ZUTFEN, (SLOT), DOOR S., GEÏLLUSTREERD. . .	BLZ. 133, 136—140
SCHIJN, (GEDICHT), DOOR DR. EDWARD B. KOSTER. . .	BLZ. 137
AMATEUR-TOONEELISTEN, DOOR H. J. VAN MOOK . . .	138
LAELIO-CATTLEYA CALLISTOGLOSSA, DOOR E. TH. W., GEÏLLUSTREERD	141
HET YOSEMITE-DAL, DOOR MR. W. J. VAN BALEN, GEÏLL. . .	142
MOLLEN EN MOLSLA, DOOR GEERTRUIDA CARELSEN . . .	142
DE POGING TOT FORCEERING VAN DE DARDENELLEN. ILLUSTRATIES	BLZ. 143, 144
PASSIESYMBOLEN EN -LEGENDEN, DOOR G. DE GRAAF .	BLZ. 144
MAAN-NACHT, (GEDICHT), DOOR JAN J. ZELDENTHUIS . . .	144

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Men gelieve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74—76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

De uitgevers verzoeken betwistelijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Tevens gelieve men achter op de foto's duidelijk aan te geven, wat ze voorstellen.

VADERTJE LANGBEEN.

door JEAN WEBSTER.

(12) (Geautoriseerde vertaling uit het Engelsch).

30 September.

LIEVE lieveling,
Denk je nog altijd aan dat scholarship? Ik heb nog nooit een man gekend, die zoo koppig en taai-volhardend en hardnekkig en onredelijk en dwingerig en niet-in-staat-iets-ook-van-een-ander-mans-standpunt-te-bekijken is, als jij bent.

Je ziet liever, dat ik geen gunsten van vreemden aanneem.

Vreemden — maar zeg, wat ben jij dan voor me?

Is er iemand in de wereld, dien ik minder ken dan jou? Ik zou je niet eens herkennen als ik je op straat tegenkwam. Zie je, als jij nou een redelijk, verstandig mensch was geweest en lieve, vaderlijke brieven aan je Judy had geschreven en zoo af en toe was overgekomen en haar een stevigen hand had gegeven en haar gezegd had, dat je zoo blij was, dat ze zoo haar best deed en dat je van haar hield — ja, zie je, dan was ik misschien op je ouden dag niet zoo weerspannig geweest maar ik had je je wenschen van je oogen afgelezen als een gehoorzaam dochttertje — waarvoor ik toch eigenlijk ook in de wieg ben gelegd.

Vreemden... Het is werkelijk goed! Jij woont in een glazen huis, Mijnheer Smith!

En daarbij is het heelemaal geen gunst. Het is zoo iets als een prijs en ik heb hem door hard werken gewonnen. Als niemand goed genoeg in Engelsch was geweest, zou het comité het scholarship niet gedaan. Dus — maar och, wat geeft het je, met een man te redeneeren. Je behoort nu eenmaal tot een sekse, die geen begrip van logica heeft, Mijnheer Smith! Er zijn twee methodes, om een man iets aan het verstand te brengen: je moet hem vleien of je moet hem flink de waarheid zeggen. Ik houd er niet van, met vleien mijn zin te krijgen, daarom moet ik het je dus maar even flink zeggen:

Mijnheer, ik denk er niet aan, om het scholarship te weigeren en als je er nu nog meer over spreekt, wil ik je zakgeld ook niet meer aannemen, maar zal ik mezelf zwak en zenuwachtig moeten maken door lessen te geven aan domme groentjes.

Dit is mijn laatste woord.

En luister eens. Ik heb nog verder er over nagedacht. Jij bent bang, dat ik iemand anders benadeel, wanneer ik het scholarship aanneem, zoodat een ander arm meisje nu misschien niet kan studeeren. Maar dan kan je toch het geld, dat je voor mij had willen uitgeven, gebruiken voor de opleiding van een ander meisje van het John Grier Home? Is dat geen prachtidee?! Alleen, lieve-

ling, geef dat andere meisje de beste opleiding, die je haar bij mogelijkheid kunt geven, maar ga alsjeblieft niet meer van haar houden dan van mij.

Ik hoop, dat je secretaris zich niet gekrenkt voelt, nu ik zoo weinig op de voorstellen let, die hij me doet. Maar ik kan het werkelijk niet helpen als hij beleedigd is. Hij is heusch een verwend kind, oudje. Ik heb vroeger altijd aan zijn grillen toegegeven, maar nu ben ik besloten standvastig te blijven.

Je onherroepelijke voor eeuwig vastbesloten
Jerusha Abbott.

9 November.

Lieve Vadertje Langbeen,

Ik ging vandaag naar de stad om een potje schoencreme, een paar boorden en stof voor een nieuwe blouse, een tubetje violet-glycerine en een doos geparfumeerde zeep te koopen — alles even noodzakelijk, ik kon er werkelijk geen dag mee wachten. En toen ik mijn tramkaartje wilde betalen, ontdekte ik daar, dat ik mijn beursje in den zak van mijn anderen mantel had gelaten. Dus moest ik weer uitstappen en weer terug en een andere tram nemen en kwam ik zoodoende te laat in het gymnastiek-lokaal.

Het is afschuwelijk als je vergeetachtig bent en er daarbij twee mantels op nahoudt.

Julia Pendleton heeft me uitgenoodigd met Kerstmis bij haar ouders te komen logeeren. Hoe vind je dat wel, Mijnheer Smith? Denk eens aan, Jerusha Abbott uit het John Grier Home zal aan de tafel van de rijken mee aanzitten. Ik snap zelf niet, waarom Julia me heeft uitgenoodigd, maar het schijnt, dat ze zich in den laatsten tijd nogal aan me heeft gehecht. Om je de waarheid te zeggen, ik zou veel en veel liever naar Sallies familie gaan, maar Julia heeft me het eerst gevraagd, dus zal ik wel naar New-York inplaats van naar Worcester reizen. Ik krijg wel kippel als ik er aan denk, de Pendletons en masse te ontmoeten en ik zal ook aardig wat voor mijn toilet moeten uitgeven. Dus, oude heer, als je me nu schrijft, dat je liever ziet, dat ik deze vakantie rustig hier blijf, zal ik met mijn welbekende gehoorzaamheid aan je wensch gedwee gevolg geven.

In mijn vrijen tijd lees ik zoo nu en dan „Life and Letters of Thomas Huxley”. Het is een aardig boek om er een half uurtje mee zoek te brengen. Weet je wat een Archaeopteryx is? Het is een vogel. En een Stereognathus? Ik stel me dat voor als overgang, een schakel in de natuur b.v. een vogel met tanden of een hagedis met vleugels. O jé, het is het geen van tweeën! Ik heb het net opgezocht. Het is een mesozoïsch zoogdier.

Ik heb er dit jaar staathuishoudkunde bij gekozen. Als ik daarmee klaar ben, wil ik voor maatschappelijk werk studeeren. En dan, Mijnheer de Regent, dan weet ik precies hoe een vondelingengesticht moet worden geleid.

Geloof je ook niet, dat ik een uitstekende kies-ster zou zijn als ik stemrecht had? Ik ben verleden week 21 geworden. Het is toch een vreeselijk land, waar ze zoo'n edele, goed onderlegde, nauwgezette, verstandige burgeres niet eens naar waarde weten te schatten.

Altijd,
Je Judy.

7 December.

Mijn lieve, oude Vadertje Langbeen,

Dank je wel voor je verlof om bij Julia's familie te gaan logeeren. Ik neem tenminste aan, dat je stilzwijgen je toestemming beduidt.

We hebben toch weer zó'n pret gehad! De vorige week was het feest van de Stichting van de Univeriteit. Het was voor het eerst, dat een van ons er aan kon deelnemen want alleen de Juniors en Seniors worden toegelaten.

Ik nodigde Jimmie McBride uit, en Sallie, zijn vriend, die met hem in Princeton samen slaapt en die den vorigen zomer ook in het kamp logeerde. Het is een erg aardige jongen met rood haar. En Julia nodigde iemand uit New-York uit — geen erg aardige heer, maar onberispelijk en uit zeer goeden huize. Hij is verwant aan de De la Mater Cichester's. Misschien ken jij die lui, mij zegt dat natuurlijk niets.

In elk geval, onze gasten kwamen Vrijdag aan en we dronken thee in de ontvangkamers van de Seniors en toen moesten ze weer weg naar het hotel om te dineeren. Het hotel was zoo stamp en stampvol, dat ze zelfs beweerden, dat ze op matrassen op de billardtafels sliepen, maar dat zal wel niet heelemaal zoo geweest wordt uitgenoodigd, hij een van de Adirondack tentjes zal meebrengen en die dan op ons sportveld zal opslaan.

Om half acht kwamen ze alweer terug voor de ontvangst bij den President en het bal. We moesten dus gauw voortmaken. We

hadden alle dansboekjes voor de Heeren van te voren klaar gemaakt en na elken dans lieten we ze onder den voorletter van hun achternaam in groepjes bijeenstaan, zoodat ze gemakkelijk door hun dames voor den volgenden dans gevonden konden worden. Zoo moest Jimmie McBride b.v. geduldig onder de „M” blijven staan totdat hij werd opgeëischt. (Tenminste dat behoorde hij te doen, maar hij liep telkens weg en mengde zich tusschen de R's en S's en andere letters. Ik vond hem een erg lastigen gast. Hij was een beetje brommig omdat hij maar drie dansen met me had en hij beweerde, dat hij te bleu was, om met meisjes te dansen, die hij niet kende.

Den volgenden dag hadden we een groot concert met zang. En raad eens wie het welkomstlied voor die gelegenheid heeft gedicht. Het is heusch waar, *zij* is het. O ja, Vadertje, je zult nog eens zien wat voor een beroemd persoontje je kleine vondeling wordt!

En met dat al waren die twee dagen eenig leuk en ik geloof, dat de heeren ook aardig pret hebben gehad. Sommigen van hen waren anders erg verlegen, toen ze zich zoo plotseling tegenover een duizend jonge meisjes bevonden, maar ze wonden er nogal gauw aan.

Onze twee Princetons vonden het verbazend gezellig, tenminste, ze waren zoo beleefd, dat bij het afscheid te zeggen en ze hebben ons meteen voor hun feest van het volgend voorjaar uitgenoodigd. We hebben het alle drie aangenomen; sribbel dus maar niet tegen, lieve engel!

Julia en Sallie en ik hadden alle drie nieuwe japonnen. Wil ik ze eens beschrijven? Die van Julia was van ivoorkleurig satijn met goud geborduurd en ze droeg daarbij purperen orchideeën. Het was sprookjesachtig mooi en het kwam regelrecht uit Parijs. Het heeft een schat gekost.

Sallie's japon was van teer blauw satijn met Perzisch handborduursel afgezet. Het kleurde prachtig bij haar rood haar, het kostte niet zooveel als Julia's gewaad, maar ze zag er minstens net zoo mooi uit.

Mijn japon was van zacht roze crêpe de chine met écru kant en roze satijn afgewerkt en ik had er roze anjelieren bij. (Van Jimmie McBride, Sallie had hem gezegd welke kleur ik zou dragen). En we droegen alle drie satijnen schoentjes en zijden kousen en shawls in de tint van onze japonnen.

Je zult nu wel diep onder den indruk van al die kleine toiletbijzonderheden zijn.

't Is misschien gek, maar heusch, ik vind dat een man toch een erg eentonig leven heeft als je alleen maar bedenkt, dat b.v. crêpe de chine en Venetiaansche kant en handborduursel en Iersche kant enkel maar woorden voor hem zijn, terwijl een vrouw — al stelt ze nog zooveel belang in babies of microscopen of in haar man of een gedicht of dienstboden of parallelogrammen of bloemen of Plato of bridge of weet ik wat — toch altijd opleeft, als ze over kleeren hoort spreken.

Eén trek in de natuur maakt, dat de menschen zich verwant voelen. (dit is geen oorspronkelijke gedachte, ik las het in een van Shakespeare's tooneelstukken).

Maar laten we nu weer op ons verhaal terugkomen. Wil ik je een geheim toevertrouwen, dat ik laatst ontdekt heb? En beloof je me, dat je me dan niet ijdel zult vinden?

Luister dan:

Ik zie er aardig uit.

Werkelijk waar, ik zou wel erg dom zijn als ik dat niet zag met twee spiegels in mijn kamer.

Een Vriendin.

P.S. Dit is een van die ondeugende, anonyme brieven, waarover je in novellen leest.

20 December.

Liefste Vadertje Langbeen,

Ik heb maar een oogenblikje om je te schrijven. Ik moest nog twee colleges bijwonen, een koffer pakken en een hoedendoos en met dat al moet ik nog den trein van vier uur halen. Maar ik kon toch niet weg zonder je nog even te schrijven hoe gelukkig je me met je Kerstcadeaux hebt gemaakt.

Ik hou van dat prachtig bont en de kant en de Liberty shawl en de handschoenen en de zakdoekjes en boeken en het zilveren taschje — maar boven alles hou ik van jou, Vadertje. Maar lieveling, toch moest je me eigenlijk niet zoo verwennen. Ik ben maar een mensch en daarbij een jong meisje. Hoe kan ik een ernstige studente blijven als je me met zooveel mooie, wereldsche dingen overstroomt.

Ik heb nu een sterk vermoeden, wie van de John Grier Home regenten altijd voor den Kerstboom zorgde en voor het Zondaagsche roomijs. Hij deed alles anonym maar door zijn daden herken ik hem. Lieveling, jij verdient zeker gelukkig te zijn na al het goede, dat je stil voor anderen deed.

Dag! Gelukkig Kerstfeest!

Je je liefhebbende

Judy.

P.S. Hier heb je het portret van kleine Judy. Geloof je, dat je van haar zou gaan houden als je haar kende?

11 Januari.

Ik wou je eigenlijk uit New-York schrijven maar, ach heden, ik kwam er werkelijk niet toe.

Het was een interessante, een schitterende tijd maar ik ben toch blij, dat ik niet zoo'n familie bezit. Ik zie heusch nog liever het John Grier Home op den achtergrond. Ik weet nu, wat de menschen bedoelen wanneer ze zeggen, dat ze door vormen en

plichtplegingen naar beneden worden getrokken. De atmosfeer in dat huis was al zoo drukkend. Ik heb diep adem gehaald toen ik weer in den express naar Fergusson Hall terugreisde. Alle stoelen waren gebeeldhouwd en overal lagen kostbare kleeden, alles was even schitterend en verpletterend rijk. De menschen, die ik daar ontmoette, waren prachtig gekleed en spraken op zachten, beschaafden toon, maar werkelijk, ik heb geen enkel verstandig idee gehoord, zoo lang ik daar in huis was. Ik geloof, dat bij hen nog nooit een denkbeeld hun hersenkast is binnengeslopen.

Mevrouw Pendleton denkt aan niets anders dan aan juweelen en kleermakers en costumières en plichtplegingen. Ze is een heel andere moeder dan Mevrouw McBride, maar als ik ooit trouw en een eigen familie krijg, dan zal ik er zooveel mogelijk McBrides van maken. Voor geen geld van de wereld zou ik uit mijn kinderen Pendletonnetjes willen zien groeien. Het is misschien niet beleefd de menschen bij wie je een tijd gelogeed hebt, te critiseeren. Neem het me maar niet kwalijk, ik moet mijn hart even luchten en jij spreekt er toch niet verder over.

Ik zag Jongheer Jervie maar één keer, toen hij kwam tea-en en toen had ik niet eens gelegenheid om hem te spreken. Erg jammer; na dien gezelligen zomer, dien we samen hebben gehad, zou ik hem zoo graag van alles verteld hebben. Ik geloof niet, dat hij veel om zijn familie geeft en ik weet zeker, dat zij ook niet veel van hem houden. Julia's moeder zegt, dat hij zijn evenwicht niet kan bewaren. Hij is een socialist, maar gelukkig draagt hij geen lange haren en roode dassen. Ze begrijpen maar niet, waar hij toch die vreemde ideeën vandaan heeft. De familie is sedert eeuwen conservatief geweest. Hij schenkt groote sommen geld aan allerlei vooruitstrevende vereenigingen inplaats van het voor zulke aardige dingen als yachten, auto's en paarden uit te geven. Maar hij koopt met dat al toch ook bonbons — hij stuurde Julia en mij ieder een mooie bonbonnière met Kerstmis.

Weet je, ik geloof, dat ik ook een socialiste ben. Dat hindert je zeker niet, hè? Je moet ze vooral niet verwarren met anarchisten. Het is hun bedoeling heelemaal niet om menschen te dooden. Waarschijnlijk heb ik alle redenen om tot die partij te hooren. Ik hoor bij het volk. Ik ben nog niet besloten, bij welke richting ik me zal aansluiten. Ik zal daar Zondag nog eens ernstig over nadenken en dan schrijf ik het je in mijn volgenden brief.

Ik heb een macht theaters en hotels en prachtige huizen gezien. In mijn hersenen is een vreeselijk warbeeld van onyxen en verguldsels en mozaïekvloeren en palmen. Ik ben nog altijd een beetje buiten adem en ik geloof heusch, dat ik een echte studente ben. Deze academische kalmte lijkt me veel gezonder dan de atmosfeer te New-York. Het universiteitsleven geeft heel veel voldoening. De boeken en de studie en de geregelde colleges houden je geestelijk leven bezig en wanneer je wat overwerkt en afgemat bent, is er nog altijd het gymnastiekgebouw en de openluchtspelen. En er zijn altijd een heeleboel aardige vriendinnen, met wie je veel bespreken kunt. Wij hebben laatst een heelen avond niet anders gedaan dan praten — praten en nog eens praten en ik ben toen heelemaal opgelucht naar bed gegaan alsof we een massa moeilijke problemen hadden opgelost. En dan kunnen we zoo'n heerlijke onzin uithalen, allemaal kleine, onschuldige dingen, maar toch erg leuk, en we stellen onze moppen altijd zelf erg op prijs.

Het is niet het groote plezier, dat je leven aangenaam maakt, juist die kleine dingen dragen er zooveel toe bij. Ik heb het ware geheim van het geluk ontdekt, Vadertje, en dat is: *In het Heden te leven*. Je moet niet altijd het Verleden betreuren of bang zijn voor de Toekomst, maar je moet van het oogenblik zooveel maken als je maar kunt. Het is net als buiten op de boerderij. En nu ik dit weet, leef ik dubbel want ik geniet van elke seconde en ik weet, dat ik ze geniet, terwijl ik ze geniet. De meeste menschen leven niet. Ze rennen altijd maar rusteloos door, ze trachten altijd een doel ergens ver weg aan den horizon te bereiken en door de inspanning van dat jagen, raken ze buiten adem en beginnen ze te hijgen, zoodat ze heelemaal niet naar het mooie, kalme landschap kijken, waar ze doordraven. En het eerste, wat ze dan weten, is, dat ze oud en afgeleefd zijn en dan is het voor hen hetzelfde of ze hun doel wel of niet hebben bereikt. Ik wil aan den rand van den weg blijven zitten en een heeleboel kleine gelukjes om me heen verzamelen, ook al word ik nooit een Beroemde Schrijfster. Wist je, dat ik zooveel aanleg had om een filosofe te worden?

Als altijd,

Je je liefhebbende Judy.

P.S. Het schijnt, dat het van nacht katten en honden heeft geregend. Ik vond van morgen twee kleine hondjes en een katje op mijn vensterkozijn. (Wordt vervolgd).

DE RAAF VAN DICKENS.

Eenige dagen nadat de opgezette raaf, die bij zijn leven het origineel van *Grip* uit Dickens *Barnaby Rudge* was, in de veiling 120 guinjes had opgebracht, werd er in visitekaart-formaat een fotografie van gemaakt, met een bladzijde uit: *Barnaby Rudge* er achterop gedrukt, die voor 1 shilling het stuk verkocht werd. Deze foto vond grooten aftrek. Uit Amerika, waar Dickens bij zijn bezoek zoo gevierd was geworden, kwam een bestelling voor 10.000 exemplaren, zoodat, al was de verkoopprijs maar een *sixpence* geweest, er op *Grip* wel een winstje zal overgeschoten zijn.

Weer een bewijs, hoe de onsterfelijke de harten wist te pakken voor alles wat hij schiep of schreef.

zoogenaamde „haaiantanden”, dat zijn de boogjes, waarop de muurbekroning rust. De bedoeling met deze vooruitstekende boogjes was, het opstellen der stormladders te bemoeilijken. Die ladders, — breede, zware gevaarten — werden naar den muur gedragen en daar omhooggestoken, waarbij de bovenenden, van rollen voorzien, omhoog gleden. De haaiantanden stuitten die rollen dan, en het was een heel werkje, ze daarover henen te brengen; terwijl de belegeraars daarmee bezig waren en zich dus blootgaven, werden zij vanuit de stad voortdurend hevig bestookt.

Dergelijke haaiantanden vertoont ook hier en daar de machtige en zonderlinge stadsmuur, die ons telkens te begeven schijnt om telkenmale, op het onverwachtst, als we hem reeds hebben afgeschreven, weder op te doemen; soms zijn het maar heel kleine brokjes, glurend door open boomplekjes, hij zelf is tot huizenwand gebezigt op verschillende plaatsen.

Spoedig komen wij al, wandelend, nu bij het artilleriepark aan. Daar vinden wij op het wijde terrein, gelijk een grillig ruig monster de ruïne de Nieuwstadspoort, ook wel Alva-poort genoemd, omdat het door deze poort was, dat de Spanjaarden in 1572 de stad binnentrokken.

Deze poort heeft oorspronkelijk bestaan uit een poorthuis, door twee halfronde torens geflankeerd. Deze torens werden in het begin der vorige eeuw op gelijke hoogte met den stadsmuur gebracht. Het poorthuis werd toen ook afgebroken, en in 1894 de beide resten der torens eveneens. Het is dus eigenlijk niet van deze poort zelve, dat we de ruïne zien. De bouwval, waarvan we spreken, is die van een voorpoort, blijkbaar in 1536 gebouwd voor de andere.

Er moet tusschen de beide poorten een brug hebben gelegen, waaronder de gracht doorstroomde. De brug was aan weerszijden afgemuurd, en in deze muren waren schietgaten evenals in de walmuren. De brug, geheel met het zware metselwerk van deze twee muren en binnen- en buitenpoort omgeven, vormde een vesting op zich zelf. Vóór de buitenpoort lag een valbrug over de tweede, buitenste gracht. Zoals ge weet, had men steeds een dubbele gracht om de vestingen. De binnenste, de eigenlijke vestinggracht, was het breedst. De buitenste heette de Singelgracht, en de strook lands, die de beide grachten van elkander scheidde, de Singel. Menigmaal zal men bij oude kasteelen en steden hebben opgemerkt, dat de grachten een heel eind van de fondamente van den muur verwijderd zijn. Dat komt, omdat men bij het afbreken van den muur het puin en de aarde in de gracht stortte, om zodoende weer met een stuk grond de stadstuinen te verbreden. Men ziet dus de buitengracht bewaard.

Deze ruïne der Alva-poort is zeer de bezichtiging waard. Zelfs van verre is het aanzicht der bultige machtige steenmassa van de somberschoone bleekroode kleur zeer opmerkelijk. En het af- en aanloopen der hedendaagsche soldaten (de poort ligt, zooals we zeiden, midden op het Kazerne-veld), maakte nabij dit oude gevaarte al een zeer aardigen indruk. Toen wij voorbij kwamen, stond, of liever hing er juist een artillerist lui tegenaan. De man was in zijn mouwvest en politiemuts. Het was een trompetter. Wanneer wij langs hem gingen, blies hij een signaal. Taterend klonk over de vlakte het schelle geschetter. Iets verderop, aan het hek, dat het kazerne-terrein omgeeft, hadden soldaten met een paar meiden een bescheiden minnehandel aangeknoopt, en verder op het veld zag men een troep manschappen zich oefenen. Een en ander vertel ik u om u te doen voelen, hoe eigenaardig de tegenstelling tusschen het hedendaagsche en het oude aan dezen hoek van Zutphen is.

Het gebouw „de Latijnsche school” aan de Rozengracht is het voormalige klooster der predikheeren, in 1288 gesticht. Nadien heeft het als Latijnsche school dienst gedaan en ook nog als concertzaal. Bij de gedeeltelijke verbouwing tot kazerne in 1896 werd, op aandringen van Victor de Stuers, een en ander behoorlijk gerestaureerd. (Het was eveneens door De Stuers' bemoeiingen, dat de vroeger beschreven waterpoort indertijd hersteld werd.)

De kerk, de eetzaal en de slaapzaal waren nog overgebleven van dit uitgestrekte klooster. De kerk, Broederkerk genoemd, wordt door de Hervormde Gemeente benut. De zit- en de slaapzaal dienden een paar jaar geleden nog voor kazerne en zijn nu voor openbare leeszaal en bibliotheek ingericht. Van laatstgenoemde zaal is niets meer over dan de buitenmuur; van de eetzaal echter meer;

door tusschenwanden is de reusachtige gewelfde zaal in kleinere vertrekken verdeeld. De gevel aan de Rozengracht in laatgothischen stijl maakt een fraaien indruk.

In 1572 werd het klooster door de Staatsgezinden grotendeels verwoest. Wanneer de Spanjaarden weder waren teruggekeerd, vaardigde de koning een bevelschrift uit, waarbij een ieder vrijwel gedwongen werd, iets tot den heropbouw bij te dragen, en dit „verzoek” was vermoedelijk vergezeld van krachtige argumenten, — zoo verhaalt ons Tadama in zijne „Geschiedenis der stad Zutphen”.

Veel onheil is in den loop der eeuwen over Zutphen uitgestort, doch de Zutphenaren zelve waren blijkbaar ook niet zoo malsch. Sloegen zij in 1468 de bezetting van Arnhem niet bij Rozenaal, en plunderden ze Elburg niet in 1481? In 1537 kwam Maarten van Rossem de stad belegeren, doch het liep op een verdrag uit. In den zomer van 1572 werd de stad overrompeld door de Staatsgezinden; in den winter van hetzelfde jaar door de Spanjaarden. In den zomer van 1579 komt er weder een Staatsgezinde bezetting, en in 1583 wordt de stad opnieuw genomen door de Spanjaarden, die er, evenals den eersten keer, leelijk huishielden. In 1591 gaf Zutphen zich aan Maurits over. Tal van nooden kwamen nadien nog over de geteisterde stad, en geenszins de geringste harer avonturen was de inneming door de Franschen in 1672. Ziehier in korte lijnen de geschiedenis van Zutphen's lotwisselingen aangegeven, zooalsoude bescheiden ze ons leeren.

Ziehier verder, vriendelijke lezers, een overzicht van wat wij gedurende ons verblijf in deze plaats zagen, en van wat wij er vernamen uit den mond van een groot en uitnemend vriend der goede stad Zutphen. *Overneming verboden.* S.

SCHIJN.

Nu wordt er in moskeeën weer gebeden,
Het bidden is vooreerst niet van de lucht.
Wat is dat toch voor ongerijmde klucht?
Kan men niet schieten zonder te overreden
Gewaanden God, die in dit droef Beneden
Gedacht wordt als een mensch, die lijdt en zucht
En meelij heeft en hoop, en toorn en vlucht
En achtervolgt en voelt aan lijf en leden?
Ach, menschen, bidt wat minder, maar weest goed.
Vertrapt geen zwakke volken, stort geen bloed,
En doet niet alsof ge aan een God gelooft!
Want nu is alles schijn: één leugenpoel
En bloedzee is de wereld: wie gevoel
En rede heeft neigt diepbedroefd het hoofd.

EDWARD B. KOSTER.

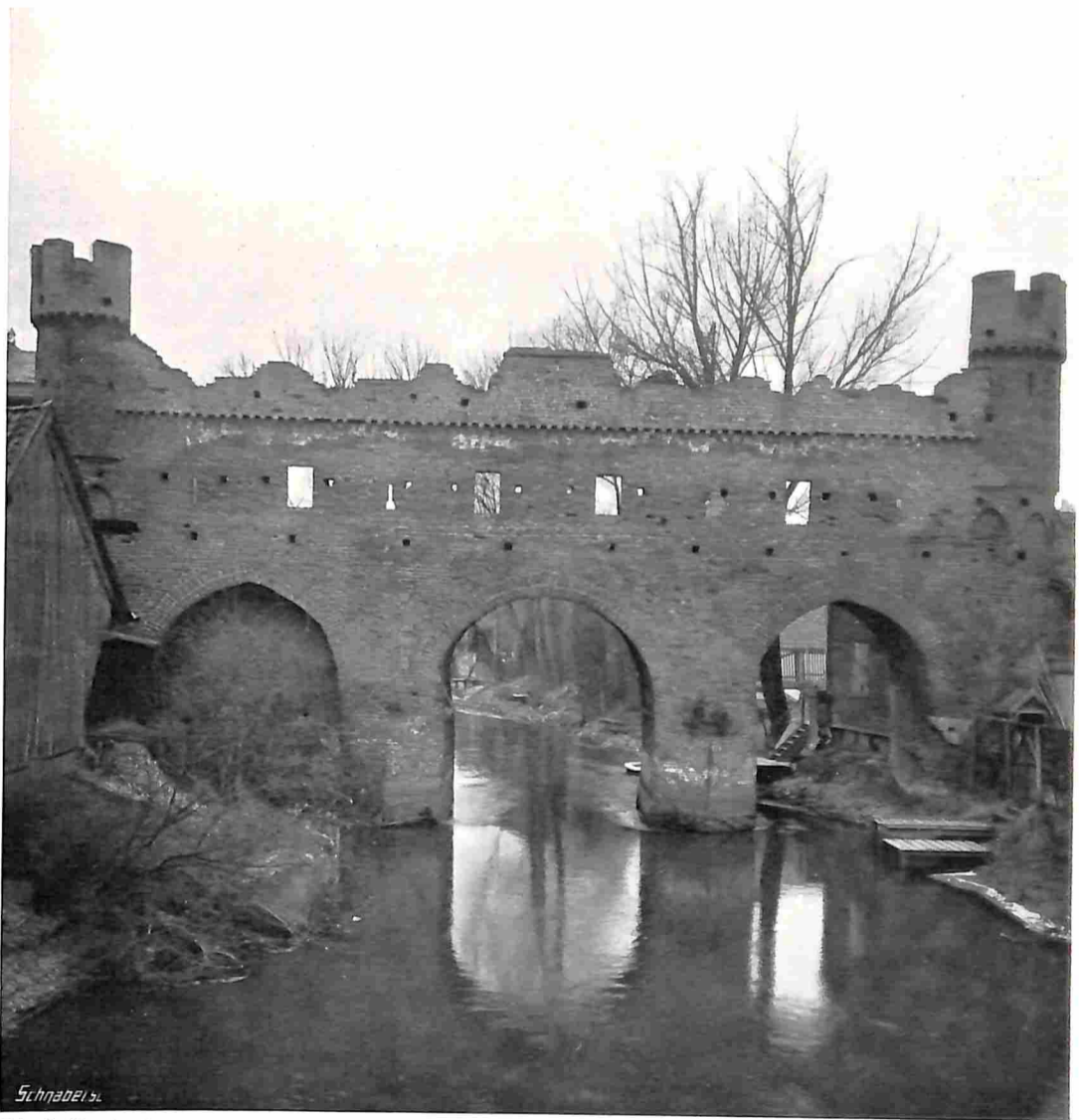

Foto C. Steenberghe.

ZUTFEN. DE RUÏNE VAN „DE WATERPOORT” OVER DE BERKEL.

Foto C. Steenbergh.

ZUTFEN. „GEBROEDERS BAKKER'S" WEEHUIS.

AMATEUR-TOONEELISTEN.

DE heer Samuel Charles van Laar, die door zijne goede kennissen Sam, en door zijn kwade idems Scharrel genoemd werd, zat op den rand van zijn kooi in de hut, boven welke deur met groote koperen letters prijkte: „2e Officier." Een vergenoegde grijs speelde op zijn eenigszins gezwollen gelaatstrekken en het vriendelijk rood zijner wangen verfdde zich dieper, toen hij de booze stem van den derden machinist in de dienstgang hoorde. Hij dacht aan het vriendschappelijk twistgesprek van den vorigen avond, toen genoemde persoon een opmerking over het onzindelijk vette van zijn uiterlijk had beantwoord met een gloeiende lofrede op olie, als middel tot verzachting van de huid, waarbij hij voorbeelden aanhaalde uit zijn naaste omgeving, hoe het negeeren van deze crème direct aansprakelijk moest worden gesteld voor het veelvuldig optreden van sproeten en puistjes.

Bij dit gedeelte zijner overpeinzingen aangeland wierp hij een snellen blik in het mottige spiegelkje boven zijn waschtafel, maar hij glimlachte weder, terwijl hij dacht aan de onverklaarbare wijze, waarop zich dezen morgen een oliëkan, gevuld met vieze restjes, had leeggestort juist boven het hoofd van Jan Punt, den derden machinist.

Doch een andere stem deed ten tweeden male en thans voor langeren tijd, het voorhoofd van den stuurman zich plooiën in droevige rimpels. Het was het orgaan van niemand minder dan Freddie Peters, buitengewoon passagier aan boord van het vrachtstoomschip „Halmaheira."

Freddie was een van die jonge menschen, welke altijd lachen en nooit terechtkomen, voor zij dit lachen wat verleerd hebben. Hij had juist de voorbereidende maatregelen getroffen, om van zijn zesde studierichting naar zijn zevende om te zwenken, toen zijn met niet meer dan menscheijk geduld behepte „ouwe heer", tot wanhoop gedreven door het half dozijn bankroeten van zijn spruit en het gelijk getal aderlatingen van zijn portemonnaie, er toe overging, hem te verbannen naar de Oost, gastvrij toevluchts-oord voor alle stoute kinderen in Holland. Na lang wikken en wegen was als vervoermiddel voor den gestrafte zijn keus gevallen op dit schip, want kapitein Brouwer was een imposant mensch en een vertrouwd vriend, die wel zou zorgen, dat Freddie op reis ten minste geen gekke streken uithaalde.

Het beviel Freddie uiterst matig en den kapitein in 't geheel niet. Freddie trachtte te ontsnappen, niet zonder blijk te geven van groote, aangeboren geslepenheid; de kapitein voelde, dat zijn eer hem voorschreef, Freddie in Indië af te leveren; en ten einde raad had hij besloten om als particuliere bewaker van het hem toevertrouwde kleinood aan te stellen den heer Samuel Charles van Laar.

Nu was er wellicht niet één aan boord, die de benoeming met grooter bereidwilligheid had aanvaard. De moeilijkheid der taak achtte hij voor zijn geniale vindingrijkheid gering; hij werd vrijgesteld van den drukken dienst in de havens — tot groot ongerief van den derden stuurman — en alles, wat hij te doen had, was, Freddie aan wal te vergezellen en toe te zien, dat deze op een passend uur weer in zijn kooi lag.

Maar o! als hij geweten had....! Freddie bleek Sammetje veel te glad af. Hij was een aangename persoonlijkheid om mee te passagieren, doch de terugweg bood altijd de meest onvoorziene hinderpalen. In Algiers stapte de stuurman in 't water,

toen Freddie met vlugge beweging het bootje van wal duwde, dat hen naar boord zou brengen en had de ongelukkige in zijn natte pluige langs de kade moeten galoppeeren, met een bende gillende Moorenjochies om zich heen, ten einde zijn pupil in 't oog te houden; en in Genua was hij achter hem aan een huis binnengerend, waarbij hij, door zijn vervolgingsijver verblind, zich had gewaagd in het vertrek eener bejaarde dame, die hem door haar bedienden naar den uitgang had doen geleiden op een wijze welke hij zich telkens smartelijk herinnerde, zoodra hij zijn vermoeide leden wilde neervlijen in een stoel.

Na Messina had het geweldig gestormd en waren stuurhuis en roermachine zoodanig beschadigd, dat men in Port Saïd een oponthoud voorzag van zeven lange, moeilijke dagen.

Als hij er aan dacht, hoe hij zich onder andere omstandigheden bij het vooruitzicht daarvan verheugd zou hebben, werd zijn glimmend gezicht paars; en een nijldige beweging op den rand van zijn kooi deed hem gevoelen, dat zijn zitvlak ongeveer gelijk getind moest zijn. En hoe meer zij de nobele kanaalstad naderden, des te zwartgalliger werd het gemoed van den heer Samuel Charles van Laar.

* * *

Zij stonden met hun drieën op de kampagne: Freddie, Sam en Jan Punt, toen zij langs het havenhoofd stoomden. Om hen heen was een geweldige drukte van vaartuigen; havenstoombootjes der kanaalmaatschappij; baggermolens, omringd door lompe modderschuiten, dows 1) met hun bevallige latijnzeilen en hun onmenscheijk schreeuwende bemanning, roeiboortjes met lokkende koopwaar en luid prijzende handelaars; prauwtjes, waarin naakte glimmende duikers hun kreten uitbulten: „A la mè! A la mè! Alles kost een doebeleke!" en ten slotte de groote handelsstoomers, omringd door deze schepjes, als hommels in een mierenest, of geflankeerd door sombere kolenschuiten, waaruit het rhythmisch gezang der dragers opsteeg, van achter grauwe, trage gordijnen van stof. En boven dit alles verrees de steenen De Lesseps, wijzend met strakken rechterarm naar de stad en zijn schepping.

„Hier moet je wezen", zei Fred, dien arm interpreterend.

„Ja, hier blijven we een dag of wat," sprak Sam, die de innerlijke beteekenis van Fred's woorden niet wilde begrijpen.

Het gesprek vlotte niet: Freddie keek vol belangstelling naar het gewoel op de Quaie des Postes en in de haven, trachtend uit de vele ambachten, welke hij hier uitgeoefend zag, te kiezen wat hem het best leek; de beide anderen beschouwden elkaar achter zijn rug met antagonistische blikken, en zwegen. Zoo gingen zij ten anker voor de kade, waarop de agent en de havendokter verschenen.

De dokter beschouwde de voorbijtrekkende equipage met een geroutineerd, doch eenigszins slaperig oog, terwijl hij van een lijstje aftelde, of er niemand werd gesmokkeld. Daarna had de kapitein een geanimeerd gesprek met den agent over de noodzakelijkheid en den duur eener reparatie, tengevolge waarvan meerde in de dokhaven. Zoo ving dan Sam's beproeving aan.

En dat een beproeving in Port-Saïd, dien tempel van het schurkendom, gebouwd op den minst gastvrijen grond der aarde, de woestijn. Stad van namaak-weelde, namaak-koopwaar, namaakboulevards met namaak-schaduwboomen; waar alles vervalscht

1) dow = Arabische schuit van kleine afmetingen.

is, behalve het bedrog en de gemeenheid. Hel, gloeiend en vuil temidden van de schitterende kleuren van water en woestijn en wolkeloze welving des hemels; asyl voor het schuim der natieën met zijn sloppen en bochten, waar het fanatisme en de sluwheid der Oosterlingen wegschuilten voor het vagevuur der Egyptische zon. Maar een hel zonder gejammer, zonder weeklagen; al is de lach dan vaak een grijns, de zang een geschreeuw, de muziek een gesnerp van snaren en valsche fluittonen. Alle bewoners voelen zich thuis in deze atmosfeer, en wie er zich niet thuis voelt, woont er niet. Zonnig als de dag is het humeur der menschen, behalve dat van.....

„Van Laar!” klonk het op de brug.

„Jawel, kaptein!”

„Je kunt met Peters aan wal gaan, maar denk om de afspraak”.

„Tot uw orders, kaptein”.

„Gelukkige kerel”, bromde Jan Punt, die het hevig te kwaad had met de warmte en met een onhandigen, Arabischen smidsjongen.

„Ik heb nog nooit zulk liederlijk boffen gezien”, beaamde de derde, wiens hoofd gloeide van al de gecombineerde beslommingen. „Dat kan aan wal gaan, als het hem belijft, terwijl ik geen drie dagen leven meer heb!”

„Ik bleef liever aan boord”, sprak Sam nu met nadruk, „ik bleef véél liever aan boord, dan in dit gemeene hol rond te sjouwen”.

„Je hebt een goeden invloed op hem, Freddie”, zei Jan.

Sam was verbaard; „Freddie?”

„Ja; wou je mij soms wijsmaken, dat je die ideeën uit je zelf hebt? Hé... Scharrel?”

Sam was de trap reeds af en stond op de kade met groote belangstelling te kijken naar een paar vechtende ezels; Freddie echter, die volstrekt geen haast had, wachtte lang genoeg om hem in groot gevaar van ontploffing te brengen. Daarna wandelden zij samen door de straten, en Sam, die in deze gezellige omgeving spoedig opfleurde, ontpopte zich als een voortreffelijken gentleman guide.

Natuurlijk moest Freddie bij Simon Arzt 1) binnen, waar hij veel langer rondwandelde, dan zijn metgezel, die bij den uitgang vol ongeduld stond te wachten, lief was. Toen hij terugkwam, scheen hij wijsheid opgedaan te hebben.

„Sam”, zeide hij, „de moskee is buitengewoon interessant; breng mij naar de Moskee”.

Nu ligt deze moskee heelemaal aan den rand der stad, waar de zandvlakte een aanvang neemt, en het om negen uur 's ochtends al brandend heet is. Maar de tweede stuurman was zoo goed niet, of hij moest zijn onvermoeiden reisgenoot er heen brengen. Eindelijk strompelden ze op groote, strooien sloffen door het kale gebouw, dat alleen op een afstand van buiten bekeken, aanspraak maken kan op sierlijkheid. De priester, die hen rondleidde, en volmaakt onverstaanbaar de situatie uitlegde, behandelde hen met voorname minachting, en vroeg op gebiedenden toon telkens foaien. Een oogenblik scheen Freddie hem iets te zeggen; vervolgens riep hij: „Kom Sam, we gaan weg!”

Sam haastte zich naar den uitgang. Maar de priester vatte hem met minzamen grijns bij den schouder:

„Van uw vriend verneem ik, dat gij veel eerbied voelt voor het Mohammedaansche geloof en dat gij gaarne zoudt willen leeren...”

Sam werd nog rooder, dan hij al was, en voelde, dat zijn geschokte zenuwen dit ternauwernood meer konden dragen; maar hij bedwong zich, want hij zag Freddie juist de voorpoort uitgaan; doch toen de eerwaarde hadji 2) zeide: „Heer, geef mij nog twee shillings”....

De hadji zou de blauwte van zijn oog in de eerste weken zelfs met geen vier shillings kunnen bedekken, en Sam was het middelpunt van een kluwen belangstellende geloovigen, waaruit hij zich eerst ten koste van veel uiterlijk aanzien loswikkelde. Toen bij buiten kwam, was Freddie verdwenen.

Hoe Sam verder den heelen middag en avond rondzwierf, zoekend naar Freddie, geplaagd door onduidelijke gewetensknagingen; hoe hij van 't eene café in het andere kwam, en vandaar verzeild raakte in tingeltangels en kroegjes van de obscurste soort; hoe zijn uiterlijk na al deze vochtige overpeinzingen aanleiding gaf tot onverholten hoon van den kant van eenige passagiers der Hollandsche mailboot, welke dien nacht arriveerde; hoe hij — o, bitter sarcasme! — juist nu een schitterenden inval kreeg, die hem Freddie zou hebben behouden, als Freddie niet zoek was geraakt; en hoe hij eindelijk als een dief naar zijn hut sloop, om niet door de wacht te worden opgemerkt; — dat alles is te treurig om een meer nauwkeurige beschrijving te gedoogen.

Den volgenden morgen vroeg reeds hervatte hij zijn nasporingen, blij den kapitein te zijn ontsnapt. Om elf uur, doodelijk vermoeid, stond hij op 't punt het bijtje er bij neer te leggen, toen hij uit een dringende en schreeuwende massa menschen in een der deuren van Simon Arzt Stores met bevalligen sprong een jonkman zag te voorschijn schieten, achtervolgd door een dikken, scheldenden Hollander en diens nog omvangrijker ega, wier gevoelens te machtig schenen, om in verstaanbare taal te worden geuit. Het jonge mensch wendde zich elegant tot een politie-agent, om van zijn belagers verlost te worden, stak een sigaret op, keerde zich om en was.... Freddie! Met zichtbare ver-

rassing snelde hij op Sam af, en drukte hem vurig de hand.

„Nog sau'n schauwjer!” barstte de gezette Erinnye los; „seiker een frind f'n 'm. Wach m'r, kâle jonge; ik sel je nog wil klaan kraage!”

„Sjt, sjt,” kalmeerde haar man.

„Wel Sam,” zei Freddie onverstoort, „blij, dat ik je zie. We zullen ons nu aan boord gaan oprisssen, want jij ziet er ook wat verwaarloosd uit, en dan gaan we een stukje eten. Ik heb een razenden honger.”

Wat Sam zou geantwoord hebben, wanneer hem niet plotseling zijn prachtig plannetje van den vorigen avond ware te binnen geschoten, zal wel altijd een geheim blijven. Nu zeide hij op een toon, waarvan de hartstochtelijkheid in zeldzame tegenspraak was met zijn eenvoudige woorden: „Da's goed.”

„Kaak w'r se heingane! Kaak w'r se heingane! P's t'r op Sjors; ik la me nie besmoesse door sau'n....”

De kwalificaties van Freddie's persoonlijkheid verstierven, zonder te zijn doorgedrongen tot hun object.

Op de wandeling naar het schip vertelde Freddie wat hem was overkomen. Den vorigen dag had hij, toen hij Sam niet meer kon vinden, ... hm! ...., bang, dat hij hem door een onschuldig vertelseltje in verdrukking had gebracht, ... wel alle-mach ....!, bij Simon Arzt dienst genomen, omdat ze daar een

Foto C. Steenbergh.

ZUTFEN. OUDE GEVEL AAN DE HOUTMARKT.

1) Simon Arzt = bekende groote bazar in Port Saïd.

2) hadji = Mohammedaan, die in Mekka geweest is.

Hollandschen employé konden gebruiken; dezen morgen echter ontdekte hij in de gevulde wederhelft van een aspirant-cultuurlord zijn vroegere Amsterdamsche huisploertin, welke op zijn minzame woorden in woede was ontstoken en hem den winkel had „uitgebesjoerd.”

Sam's gelaat doorliep tijdens het verhaal alle kleurengamma's, maar lachte nu in vriendelijk rozigen glans. Sam bezat een fijn gevoel voor humor.

Eenigen tijd later, toen ze gezellig bijeenzaten in de mess, en Jan Punt juist zijn verlangen kenbaar had gemaakt, dien avond met Freddie te gaan naar Eldorado 1), verbaasde de stuurman zijn vrienden door de krachtige betuiging van zijn besluit om aan boord te blijven. En werkelijk, zij gingen heen, terwijl hij met een triomfantelijken blik aan de reeling hen vaarwel toewuifde. Doch geen half uur later verdween de huichelaar ook. Laten wij echter onversaagd den listigen zeerob volgen op zijn geheimste paden.

Hij was gekleed * * * in wat hij noemde zijn allereerste plunje, een kostuum, expres voor deze reis gekocht en nog onbekend bij zijn collega's. Onberispelijke donkere jas en pantalon, en een vest, welks bloemrijkheid alle beschrijving tartte. Over dat vest bengelde een welgedane ankerketting en een grootschen charivaribundel; zijn dikke vingers zwollen van de ringen, en zijn laarzen glommen, om van te duizelen. In dezen tooi stapte hij een huis binnen, welks bewoner zich op een uithangbord van verlepte kleur voorstelde als: „M. A.-G.-Dutrieux; — Coiffeur moderne et posticheur.”

Tot dezen waardigen man richtte hij zich in 't Engelsch, de eenige vreemde taal, die hij... hm! machtig was, als volgt:

„Mijnheer de kapper, zou je in staat zijn, van mij een rijken Egyptenaar te maken... neen; ik bedoel niet, wat het geld betreft... maar in uiterlijk, la figure, ik meen...”

„Si, si! monsieur, je comprends...”

„Juist; en dan zoo'n klein, verloopen trekje; wat je zoudt kunnen noemen een aantrekkelijke boeventronie; maar onherkenbaar, begrijp je; zoo'n beetje patsig...”

„Oh, monsieur, ça sera extrêmement facile!” antwoordde de polyglotte scheerder en hij wees naar zijn operatiestoel.

Toen Sam deze woorden vertaald had, was hij verbaasd over de vele meeningen, die daarin opgesloten houden liggen; maar hij ging kalm zitten en onderwierp zich lijdzaam aan de handen van den heer Dutrieux, die er werkelijk niet zonder verdienste in slaagde, het gewenschte type te leveren.

Sam werd door den spiegel in een staat van verrukking gebracht, welke zelfs de exorbitant hooge rekening van den haar-kunstenaar niet kon verminderen. Een aschgrauw snorretje en puntbaardje, een zorgvuldig gemaskeerde pruik en aangevulde wenkbrauwen van dezelfde twijfelachtige kleur; de neus wat bijgeschilderd tot een roodachtig paarsen tint; de wangen geelbruin, en eenige handig geschetste rimpels, welke een stormachtige jeugd verraadden; dat alles gaf hem het aanzien van een gefortuneerden afstammeling van Europeesche kolonisten en Egyptische schoonen. Zijn oogjes tintelden van plezier, terwijl hij met zijn ketting rinkelde en vol parvenutrots wandelde hij naar Eldorado.

In de „zalen” van dit edele muziek- en speelpaleis kreeg hij weldra zijn beschermeling in 't oog, die zich zeer ongepast gedroeg tegenover een der zangeressen, welke hier af en toe het publiek onthaalden op haar min of meer verouderd stemgeluid. Sam ging in een hoek zitten onder een ziekelijken palm om de gelegenheid af te wachten, nadat hij eerst zijn moed wat gestaald had door een blik in een der verweerde spiegels; en met kwalijk verholven verontwaardiging zag hij, hoe zijn collega's aan Freds tafeltje zich vroolijk maakten over zijn uiterlijk. Toch bleek ten duidelijkste, dat niemand hem herkende.

Eindelijk gingen Jan Punt en de beide andere zeelieden naar de speelzaal, terwijl Freddie zich aan de attracties der chanteuse wijdde.

1) Eldorado = café-chantant, waar tevens gelegenheid is arm te worden aan de roulette.

Langzaam rees Sam en met welberekenden tred stapte hij naar zijn slachtoffer.

„Kan ik u even alleen spreken?” vroeg hij in 't Engelsch.

„Met genoegen”, antwoordde Freddie eenigszins verbaasd, „met wie heb ik de eer?”

„Rodgers!” na een wat verward denken, „D. W. Rodgers uit Cairo! Eigenaar”, vervolgde hij statig, „van de grootste suikerfabriek in Egypte”.

„Freddie Peters, aangenaam!”

„U behoort niet thuis op een schip?”

„Neen; dat wil zeggen, ik ben passagier.”

„O, dat spijt mij; dat spijt mij zeer.”

„Ja, maar u moet wel begrijpen,” zei Freddie haastig, want hij meende een kans te zien op ontvluchting; „ik ben passagier tegen wil en dank. Gelukkig is het misselijk gedrochtje, dat mij bewaken moet, aan boord”.

„Ellendeling!”... dacht Sam bij deze onvoorziene pijniging. En nu moest hij een karakterschildering van zijn eigen persoon aanhooren, die hem het bloed naar 't hoofd joeg; maar hij onderdrukte geweldiglijk de opkomende antwoorden.

„Ik heb u iets te vragen”, zeide hij na een pijnlijke stilte; „ik wil evenwel niet gestoord worden”.

„Laten wij eens zien, of er geen klein lokaaltje is, waar we onder vier oogen kunnen spreken.”

De ober wees hun een zoodanig vertrek en beloofde geheimhouding; met een handkus en een „bye-bye darling” nam Fred afscheid van het voorwerp zijner aanbidding.

„Wel mijnheer... e...?” vroeg hij, toen zij daar tegenover elkaar zaten.

Sam had een flesch wijn besteld en was bezig met inschenken, maar de drank gulpte naast het glas,

„Ppp... prodgers!” bracht hij er met moeite uit; doch hij herstelde zich en sprak met de noodige waardigheid: „Ik heb een flink, ondernemend jongmensch nodig op een mijner suikerfabrieken.”

„Traktement?”

„Vierhonderd francs in de maand,” zei Sam met wellust, „en verder”...

„Vooruitzichten,” viel Fred hem in de rede; „daar kunnen we straks nog over praten. Flink ben ik, en als er op een gemakkelijke manier geld te verdienen is, ondernemend genoeg, maar wat zijn de verdere vereischten?”

„O, never mind; als je maar legitimatiepapieren hebt.”

Daarop verviel Fred in bijzonderheden, doch daar hij even weinig begrip had van een suikerfabriek als Sam, schreed diens fantazie verder in een breed spoor.

„En wanneer in dienst”, vroeg het ondernemend jongmensch ten slotte.

„Over een dag of wat”, antwoordde de gewaande groot-industriël. „Het beste is, dat je over drie dagen nog eens hier komt met je papieren, dan maken wij de zaak verder in orde.”

„All right, mijn brave. Wat zou Sam een gezicht zetten, als hij ons hier zag!”

„Ezel!” gromde Sam in het pas verworven baardje.

„Zal ik u aan mijn vrienden voorstellen?”

„Neen,” zei de stuurman niet zonder angst, want hij vreesde den scherpen blik van Jan Punt, „ik houd over 't algemeen niet van zeelui. Bovendien heb ik weinig tijd.”

„Kom kom; we kunnen toch wel even onze overeenkomst beklinken; laten wij dan ergens anders heengaan.” En Sam moest hem den heelen avond vrijhouden, en bracht hem zelf naar boord.

Daarna haastte hij zich naar Dutrieux, die hem na lang kloppen opendeed en woedend pruik en baard van het hoofd rukte. Toen wandelde hij voldaan naar de

„Halmadeira”. Maar boven aan de valreep lag behaaglijk geuvelke hem tot drie uur op de verlaten kade hield, in een staat, grenzend aan razernij....

Sam was in den zevenden hemel. * * * Hij liep rond met het gelaat van een volmaakt gelukkig mensch, moeilijk zijn geheim bewarende. Eindelijk ging hij naar den kapitein.

„Kapitein”, zeide hij.

„Ja!”

Foto C. Steenbergh.

ZUTFEN.

GEVEL IN DE LANGE HOFSTRAAT.

„Wanneer gaan we weg?”
 „Woensdagmorgen.”
 „Zoudt u dit zooveel mogelijk geheim willen houden; of ten minste order willen geven, dat niemand het aan Freddie zegt?”
 „Jawel; heb je last met hem?”
 „Nee, kaptein!” barstte Sam los, „ik heb een lumineus idee gehad, een prachtig idee, waardoor ik hem zoo vast heb als... als dezen knoop van uw jas. Maar dan mag hij niet weten, wanneer wij weg gaan.”
 „Mooi; hoe minder last ik van den deugniet heb, hoe beter. Goeien middag.”

En zoo leefde Sam twee dagen in vrede met zijn medemenschen. Maandagavond zou hij nogmaals optreden als kapitalist. Evenwel kon hij nu niet weer aan boord blijven, zonder vermoedens te wekken. De oplossing van deze moeilijkheid kwam van den kant van Fred, die zeer verlangend was hem kwijt te raken en hem, toen hij even voor een winkel bleef staan kijken, klandestien verliet.

Zijn kostuum had hij al bij den kapper gebracht, maar hij moest zich haasten om op tijd in Eldorado te zijn. Hevig transpireerend kwam hij den winkel van Dutrioux binnengestormd, die hem bliksemsnel verfdde en plakte; daarop rende hij naar de plaats van samenkomst.

In den beginne ging alles goed. Fred, die niets afwist van de vertrekdatum der „Halmaheira”, beloofde Donderdagochtend aan het station te zijn. Maar even later werd de zaak précair. Fred vroeg honderd francs voorschot en slaagde er werkelijk in, den ongelukkige vijf en twintig van die geldstukken af te troggelen. Daarna moest gefuifd worden. Zij geraakten in vroolijk, doch verderfelijk gezelschap en Sam's zelfbeheersching verliet hem meerdere malen. Toch bemerkte Freddie niets; alleen streek eenmaal zijn hand liefkoozend langs den baard van zijn patroon, die wat scheen uit te vallen door de hitte. Sam was nu al te ver weg om het vertrouwen in zich zelf te verliezen en eerst laat namen zij afscheid van elkaar. De slotscène, een roerende omhelzing klokslag half drie, was een apotheose op de verbroedering van werkgever en werknemer.

Sam's overpeinzingen bleken den volgenden dag van zeer gemengden aard. Het bedrog was uitmuntend volgehouden, maar zijn hoofd voelde zeer licht en zijn beurs ook. Toch nam het optimisme de overhand en in den namiddag zat hij nog eens voor 't laatst met Fred achter een bezadigden borrel in een der „boulevard restaurants”.

Plotseling verscheen aan hun tafeltje een zwaargebouwd man van een donker voorkomen; zwarten, vierkanten baard en langen, krullenden knevel.

„Freddy, my boy, 't is your time,” sprak hij.

„Hè?” zei Sam.

„Ja Sam,” legde Freddie haastig uit, „'t spijt mij, maar ik moet met dezen heer mee. Het is Cyrus D. Short, kapitein van de Amerikaansche bark „Chatanooga”, die hier ligt. Ik ben bij hem in dienst gegaan.”

„Wát zeg je!? En ik dacht, dat... neen... wat bliksem! waarvoor denk je dat kaptein Brouwer mij met je mee stuurt?”

„Ik kan het niet helpen, Sam; de „Chatanooga” bevat me beter dan jullie schip.”

„What the deuce is this fellow meddling with?” bulderde Short, wien het blijkbaar begon te vervelen.

„This is my... Freddie, je blijft hier!” En Sam greep den jongeling in den nek. Het volgende oogeblik lag hij naar lucht happend tusschen de stoelen en glazen, terwijl de kastelein hem in alle talen uitvloekte. Het einde was, dat Sam zonder plichtplegingen op straat werd gezet; Fred en de Amerikaan waren spoorloos verdwenen.

Dien heelen nacht zocht de stuurman. Hij tuurde zijn oogen blind op de namen der zeilschepen, maar nergens kon hij iets lezen, dat op „Chatanooga” geleek. Politieagenten volgden hem als een verdacht sujet en gaven geen antwoord op zijn vragen. Tegen den morgen eerst kwam hij aan boord, waar men reeds alles tot het vertrek gereed maakte.

Een wanhopige blik in Fred's hut; de kooi was leeg en onbeslapen. Woedend trapte hij zijn teenen stuk tegen zijn eigen deur en ging toen zoo erbarmelijk liggen kreunen en zuchten, dat de derde even binnen kwam om te vragen, wat hij dien nacht gedronken had. Dat deed de lijdensbeker overloopen. Sam smeed den onthutsten derde in de dienstgang en stormde naar den kapitein.

Gezagvoerder Brouwer was in geen aangenaam humeur, en dit werd er niet beter op, toen hij het verwaarde uiterlijk van zijn tweeden officier zag.

„Waar kom jij vandaan?”

„Van...”

„'t Wordt tijd, dat je weer aan je werk gaat. Dat vervloekte gezwabber van jullie, als je een poos vrij hebt!”

„Met uw verlof kapitein, ik heb den heelen nacht langs de kade geloopt, om...”

„Aan je werk, menèèr!”

„Om Freddie te zoeken.”

„Freddie... te... zòeken?!”

„Ja kaptein, hij is gevlucht...”

„Gevlucht!” riep de kapitein in hevige verontwaardiging, „gevlucht! Maar kerel, uilskuiken, heb je dan geen oogen en geen handen, dat je een vent van zes voet laat vluchten als een rat?! Hoè is hij gevlucht? Waarhèen is hij gevlucht?!”

„Met een Amerikaan, kapitein, naar de bark Sjetta.. Sjetta..”
 „De naam kan me niet schelen; dat moet je zelf maar vinden. Ik heb al een uitbrander van den agent, dat ik zoo laat ben; en nou dat nog! Hoe moet ik dat verantwoorden, hè? Je bent de grootste ezel, die ik ooit op twee beenen over een scheepsdek heb zien kuieren! Als je hem niet vóór twaalf uur...”

De woorden bleven hem in de keel steken; zijn oogen spalkten zich wagenwijd open. Sam volgde dien blik en een plotselingen lach toog over zijn gelaat bij het ontwaren van Freddie's gestalte in de deur der kapiteinshut. Maar de sombere rimpels keerden weder, toen zijn oog viel op den valschen, vierkanten baard en de lange, krullende snor, die Jan Punt deed bungelen om zijn mond; en de trap had ettelijke treden te veel voor de onceremonieele haast, waarmee Sam naar beneden snelde, naar zijn hut....

H. J. VAN MOOK.

Laelio-Cattleya Callistoglossa.

DE vraag is wel eens gerezen, of de liefhebberij voor de kostbare Orchideeën niet gaandeweg zou afnemen, vooral daar de prijs der zeldzame en werkelijk mooie verscheidenheden nog steeds toeneemt.

Toch blijkt dit niet het geval te zijn, maar wel is er eenige verandering in het verzamelen dezer planten merkbaar.

Eertijds toch stelde een liefhebber dezer planten er een eer in, een zoo groot mogelijke collectie van verschillende geslachten en vooral soorten te hebben. Dikwijls waren er dan onder, die zeer onaanzienlijk bloeiden, doch wier groote zeldzaamheid ze tot een kostbaar bezit maakte.

In deze liefhebberij nu is een aanmerkelijke wijziging gekomen; de liefhebbers zoeken voornamelijk naar die soorten, welke zich kenmerken door groote en sprekende bloemen.

Aan deze liefhebberij is de kweeker te gemoet weten te komen door het winnen van kruisingen. Hij brengt het stuifmeel van de eene plant op de stempel van de ander over en uit de hierdoor verkregen zaden kweekt hij plantjes op, die dan dikwijls de goede eigenschappen der beide ouders in zich vereenigen.

Bij het verkrijgen van zulke kruisingen komt het nu vaak aan op een juiste keuze der beide ouders en ook wel op wat geluk, want zoo eenvoudig als wij hier de zaak in het kort

LAELIO-CATTLEYA CALLISTOGLOSSA.

vertellen, is ze niet en er doen zich heel wat praktische moeilijkheden en niet minder wetenschappelijke vraagstukken bij voor.

Dikwijls gebeurt het toch, dat, wanneer na jarenlange verzorging de zaailingen eindelijk bloeien, zij volkomen gelijken op de oudere planten en de kruising dus geen resultaten heeft opgeleverd; ook komt het voor, dat wel de slechtere, doch niet de goede eigenschappen op den voorgrond treden en dan is zij ook mislukt en dikwijls gebeurt het, dat zich onder honderden zaailingen slechts één werkelijk uitmuntende verscheidenheid blijkt te bevinden, die dan in den regel ook zeer duur verkocht wordt.

Deze zeldzame, doch in den regel prachtige hybriden zijn het, die door de gefortuneerde liefhebbers bij voorkeur gekocht worden. Vooral de Engelschen betalen er somtijds fabelachtige prijzen voor.

De hierbij afgebeelde *Laelio-Cattleya callistoglossa* is een dergelijke kruising, die twee zeer fraaie soorten n.l. de *Laeliapurpurata* en de *Cattleya Warscewiczii* tot ouders heeft. De afstammeling heeft de goede eigenschappen der beide ouderplanten overgenomen. Zij is zeer bloemrijk, haar bloemen zijn groot en bijzonder sprekend van kleur, daarbij komt nog, dat zij de goede eigenschap van haar moeder heeft n.l. dat zij gemakkelijk in de kultuur is.

De winner van deze hybride was betrekkelijk gelukkig. Tal van planten toch uit het zaaisel hebben dezelfde goede eigenschappen, waardoor deze *Laelio-Cattleya* dan ook niet onder de zeldzameren kan gerekend worden. E. TH. W.

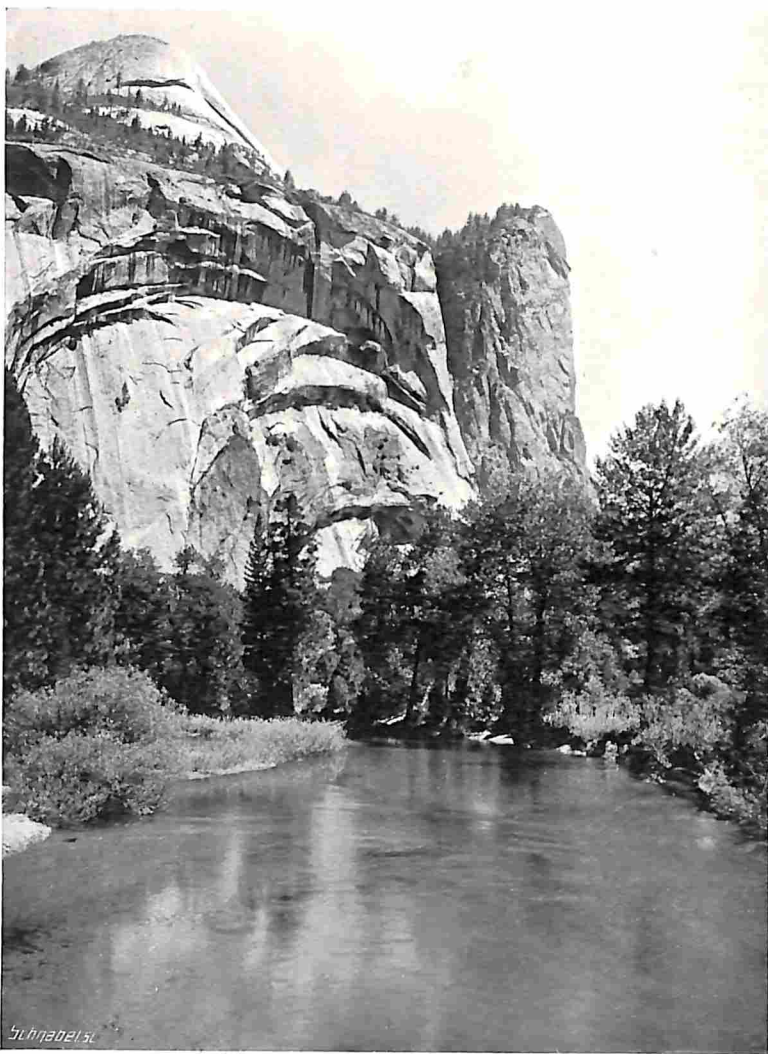
HET YOSEMITE-DAL.

CALIFORNIE is een land vol wonderen. Nauwelijks is men over de eene verrukking heen, of een andere opgetogenheid maakt zich van den reiziger meester.

Het heerlijke klimaat, de paradijsachtige plantengroei, de schoonheid van de kust der Zuidzee, het veerkrachtige leven, dat alles heeft een bekoring, die onbekend is aan den rustigen bewoner van onze gedrukte en vocntige landen.

Californië heeft een invloed als een glas tintelende champagne; het wekt op tot vrolijkheid en leven, het maakt dat men „loskomt”, dat men zich gelukkig voelt. Die breede strook lands langs de stille Zuidzee is waarlijk rijk gezegend: alles wat kou kan brengen, is afgesloten, zoowel de Noordelijke stroomingen als de kille winden van Amerika's groote vlakten. Immers, het Rotsgebergte is de eerste dam, die alles wat West daarvan ligt, beschermt. Maar ook nog verder Westelijk liggen ketenen, die hun beschuttenden invloed doen gevoelen.

Het groote gebergte langs Amerika's Westkant verdeelt zich

HET YOSEMITE DAL.
DE MERCED RIVIER BIJ DE PLAATS WAAR ZIJ ONDER
DE „ARCHES” DOORSTROOMT.

n.l. in Californië in twee nagenoeg evenwijdige ruggen, die zich in het Noorden van den „gouden staat” vereenigen in Mount Shasta, dien mysterieuze kolos; de buitenste keten heet Coast Range, een naam die duidelijk genoeg spreekt; de binnenste arm is door de Spaansche ontdekkers van Californië de Sierra Nevada, de sneeuwketen, genoemd.

Die beide gebergten omsluiten een groote vlakte, een land van verbazende uitgestrektheid: Central Valley, het middendal. Hoewel nog maar voor een zeer klein percentage bebouwd en zelfs bewoond is deze Central Valley het echte vruchtenland van Californië. Zoowel appels, perziken en pruimen groeien er, als druiven van allerlei soort, want het is een natuurlijke broeikas, en in steden als Bakersfield en Fresno stooft de zon soms tot naarwordens toe. Die Sierra Nevada nu, dat groote en hooge gebergte, dat als een reuzenmuur de vruchtbare Central Valley aan den Oostkant afsluit, zal ik u binnenvoeren.

Een klein eindje maar, want het gebergte is woest, en nog slechts zeer weinig bekend. Verscheidene riviertjes, die als bijdragen tot de San Joaquin-rivier uit het bergland te voorschijn komen, heeft men al tot ver omhoog gevolgd, maar ook zijn er vele van die stroompjes, die nog onbekend land doorstromen.

Wonderen van bosch bevatten hun stroomgebieden, wonderen van reuzenboomen en overvloedig zwaar woud. Telkens duiken sensationele ontdekkingen op, doch het terrein is nog lang niet afgegraasd.

Een van die kleine stroompjes is de Merced rivier, die ergens hoog in de Sierra Nevada ontspringt, en in watervallen en cascaden afdalt tot een punt waar ze een geregeld bestaan als rivier kan beginnen.

En daar deze streek niet zoo heel ver van San Francisco en Californië's Noordelijke centrum van groei verwijderd is, trok ze ook al spoedig de aandacht, en groeide haar naam tot geheimzinnige grootheid.

Reeds vertelden de Indianen van het geweldige dal, dat ze in hun taal Yosemite noemden (spreek uit Yossémittie), doch geen blanke kreeg het te zien vóór 1850, toen Dr. Bunnell op een afstand een der kolossale bergen van het dal gewaar werd, blijkbaar El Capitan, de meest vooruitstekende top. Pas in 1851 echter, toen hij met een troep militairen een vijandige Indianenstam vervolgde, kwam hij in het dal zelf.

Yosemite valley is dus slechts een zijdal van de Sierra Nevada, doorstroomd van de Merced rivier; maar de wijze, waarop dit vrij kleine dal omsloten is door de hooge, afgebroken bergen, die er soms meer dan loodrecht overheen hangen, tart alle beschrijving.

Het riviertje stroomt er in verschillende watervallen en stortbeken (Giessbach) door allerlei vertakkingen van de vallei en door tal van zij-canyons en kloven. Maar het eigenlijke dal blijft een reep gronds, die zich als één geheel tusschen de bergtoppen doorslingert; coulissegewijze sluiten de afzonderlijke bergen telkens den doorkijk af, tot eindelijk op den achtergrond de hoofdmassa van de Sierra Nevada blijft liggen.

De bodem is met bosch bedekt, en hier tiert de kampeersport der Amerikanen welig. Tal van kampementen, sommigen geheel op den voet van hotel-pension gevoerd, liggen er tusschen de boomen verscholen, en de vischvangst, vooral op forellen, levert genoeg op om van te leven.

De geheele streek is tot „National Park” verklaard, zoodat Yosemite valley verschoond zal blijven van schennis harer heerlijkheden; alle houtkap, jacht en ontsiering is streng verboden, en bereden politie in veldkleding houdt toezicht. Slechts vischvangst is, wanneer ze voor eigen gebruik strekt, toegestaan.

Men bereikt het dal van San Francisco uit in $\pm$ 5 uur tot Merced, vanwaar de Yosemitespoorweg ruim 100 K.M. de vallei inrijdt, tot El Portal, de ingang en het voornaamste toeristencentrum. De rit op dit lijntje, die een kleine vier uur duurt, is reeds buitengewoon genotvol, wanneer men op het balkon van het achterste rijtuig, de observationcar, zit, en de bergen links en rechts ziet wegglijden, steeds hoger en steeds nauwer aaneensluitend.

Den volgenden morgen gaat het op een „stage”, een soort van mailcoach, verder het dal in, naar El Sentinel Hotel, dat middenin gelegen is. Van daaruit maakt men uitstapjes het gebergte in, naar de watervallen en op Indianenpaadjes naar de toppen der omringende bergen. Goedkoop is het leven er niet, tenminste wanneer men geen eigen tent bij zich heeft; maar het genot is buitengewoon, en menige Amerikaan is een vaste klant geworden, verliefd geraakt op de nooit vervelende schoonheid van Yosemite valley.

Overneming verboden.

MR. W. J. VAN BALEN.

MOLLEN EN MOLSLA.

DE meeste menschen kennen van den mol alleen de kleur, wegens zijn huidje, af en toe door de kledingmode dankbaar aanvaard als bontwerk, en dientengevolge in allerhande soort van weefsels nagemaakt. („Taufe”)

Maar in levenden lijve?

Mag ik hem u eventjes voorstellen?

't Is een zeldzaamheid als hij boven den beganen grond, en dus voor menschenoogen zichtbaar wordt.

Heel mooi is hij trouwens niet. Hij is het best te vergelijken bij een langwerpige donkergrijs-fluweelen speldenkussentje, met zes niet zeer bevallige uitsteeksels. Eén daarvan is de kop (als van een varken in het klein) en één de staart; de vier anderen zijn pooten. Die pooten zijn in vele opzichten het belangrijkste.

Haagsch Ill. Bur.

DE POGING TOT FORCEERING VAN DE DARDANELLEN. GEZICHT OP KONSTANTINOPEL EN DE GROOTE BRUG TUSSEN GALATA EN PERA.

In onderscheiding toch van andere kleine viervoetige dieren heeft een mol, gelijk een mensch of aap, twee beenen om te loopen en twee handen om te werken. Die handen, als ik ze zoo noemen mag, hebben, behalve haar merkwaardige breedte, nog dit eigenaardige, dat de bijbehorende armen tot aan den elleboog toe onder de huid verborgen zijn. Een en ander maakt ze tot zeer degelijke graafwerktuigen. De mol wroet gangen; en menigeen, die zich de moeite heeft gegeven, in letterlijken zin zijn gangen na te gaan, bewonderde het plan, waarnaar het kleine dier te werk gaat, om zijn hol zoo veilig mogelijk te maken. Instinctmatig graaft hij bij dezen arbeid even doeltreffend als — lugubere vergelijking door de tijdsomstandigheden geboden! — het menschelijk vernuft in loopgraven en ondermijningen. Ik zelf ben nooit zoo diep in zijn geheimen doorgedrongen. Mijn kennis van zijn doen en laten beperkt zich tot de aard-oppervlakte, namelijk tot de molshoopen, die hij gaandeweg omhoog werpt, om ruimte te krijgen. En die molshoopen interesseeren mij van oudsher hoofdzakelijk wegens de molsla.

* * *

Van de twee factoren waaraan wij deze voorjaarsgroente danken, diende ik eigenlijk niet in de eerste plaats den mol, maar de sla te noemen, zegge de plant waaraan die groeit.

Ieder kent deze, aan haar bloemen: de heldergele paardebloemen, botanisch genaamd *Taraxacum officinale*. In den molslatijd nu bloeien deze planten nog niet. Integendeel. Als zij bloeien, geven zij geen molsla meer. Zelfs het groene loof deugt daartoe niet.

Wat als molsla, netjes schoongemaakt, op de groentewagens verschijnt, zijn de onderaardsche loten, strevend naar licht en lucht, maar afgesneden eer zij die bereiken. En nu spreekt het vanzelf, dat zij daartoe langer weg moeten afleggen wanneer toevallig een voorbijgaande mol een hoop aard over hen uitstort, dan als zij een gelijken, gladden bodem boven zich vinden. Alleen op dien samenloop van omstandigheden berust het ontstaan van molsla. Hoe meer paardebloemenplanten er in een veld voorkomen, en hoe drukker het door mollen wordt bezocht, hoe dankbaarder terrein zulk een veld is om de bedoelde „sla” te zoeken.

In de laatste jaren schijnt ze minder op prijs gesteld te worden dan vroeger. Het komt mij vóór, dat zij werd verdrongen door het suikerijlof, eerst door het gewone en daarna door het nog dankbaarder „Brusselsch witlof”. Beiden zijn afkomstig van een aan den *Taraxacum* verwante plantensoort, hebben eenzelfde bitterachtigen smaak; en de loten laten zich gemakkelijker tot een dikken langgerekten knop kweken.

Molsla te kweken loont de moeite niet. Molsla zoekt men,

In mijn jeugd ben ik menigen* * * namiddag daarmee bezig geweest. Zoodra de spreeuwen op het dak hun voorjaarslied begonnen te zingen, in plaats van hun eentonig winterdeuntje, liep ik met een mand en een mes naar de weiden, waar ik wist de meeste kans te hebben op een goeden oogst. Aan ieder nieuw pleidooi voor mollen, op landbouwkundige vergaderingen, uit het oogpunt van hun deugd als insecten-vernielers, gaf ik altijd in verbeelding mijn bijval uit het oogpunt van molsla-bezorgers. Of zulk molsla-zoeken geen vervelende bezigheid is? Vooral indien men het alleen doet?

Mij is dat nooit gebleken. Iets te zoeken in het vrije veld is zoo plezierig!

Ik heb altijd gemeend dat hierin voor vele jachtliefhebbers de eigenaardige bekoring van de jacht bestaat, veel minder dan speciaal in het doden van dieren. Het vullen van hun weitasch is voor menigeen niet meer dan een aanleiding tot een zwerftocht door de natuur. Molsla zoeken nu is, vegetarisch, en op kleiner schaal, hierin gelijk aan jachtvermaak.

Natuurlijk was 't mijn doel, de hengselmand goed gevuld thuis te brengen. En daartoe liep ik gaarne desnoods een uur ver, en spande dan mijn blik naar alle kanten in. Vermakelijk, hoe men bij zulke tochten een kijk krijgt op dergelijke dingen; hoe mij op vele meters afstands niet slechts de molshoopen in 't oog vielen, maar ook de groene sprietjes, ja, alleen reeds de barsten en kloven, die de aanwezigheid van paardebloemloten verrieden. En dan: aanstonds er op af, en met voldoening rechts en links de zwarte aardheuveltjes geslecht en geleid. Maar met dat praktisch loon hield de vreugde van het werk niet op!

Alleen reeds: de open lucht op een niet al te guren Maartdag. Al staat de thermometer niet veel hooger dan op een dergelijken dag in December, voor ons gevoel is het iets geheel anders. Is het de werking van ozon, of van suggestie, of wie weet welke onnoembare kracht? Het feit bestaat, dat wij de ons omringende natuur met een andere aandoening begroeten als de dagen aan het lengen dan indien zij op hun kortst zijn. Misschien zijn het voor een deel de dieren om ons heen — sympathieke natuurgenoeten! — die er een menschenkind aan herinneren. Alleen was ik nooit op zulke molsla-middagen. Meestal waren er leeuweriken, die mij gezelschap hielden, met hun heerlijk opgaand getierel! Doch al kreeg ik er toevallig geen enkele in 't oog of in 't oor, — de Maartsche atmosfeer op zich zelf is een onderhoudende wandelgenoot. Wie op een zonnigen Maart-

Haagsen III Bur.

**DE POGING TOT FORCEERING VAN DE DARDANELLEN.
OUDE TURKSCHE VERSTERKINGEN AAN DEN INGANG VAN DEN BOSPORUS.**

dag een uur lang buiten in stevige beweging is geweest, voelt aan zijn opgewektheid en zijn helderheid, hoe „sterk” de lucht is. Hij behoeft daartoe niet ééns te zien, hoe de vroege heesters uitloopen, hoe dik de knoppen van beschutte linden worden, hoe hazelaars en elzen bloeien, en de wilgen zich gereed maken, hun voorbeeld te volgen. Ook als zulke lenteboden zich nog niet vertoonen, begrijpen wij de stille wording. De Maartsche groeikracht werkt inwendig. Wanneer daarna, zooals vaak gebeurt, „het groen” binnen enkele dagen schijnbaar plotseling „uitloopt” dan verbazen zich de menschen, hoe dat zoo snel gebeuren kan. En dan blijkt het eens, hoeveel Maart heeft gedaan: toen hij „tusschen zijne buien door lachend, in ’t geheim de lente gereed maakte”.

*„Mars, qui rit, malgré ses averses,
Prépare en secret le printemps”,
(Théophile Gautier).*

In deze fransche dichtwoorden is zijn karakter kostelijk uitgedrukt. Men moet van Maart niet eischen of verwachten, dat hij de lente is, maar slechts dat hij de lente voorbereidt.

Ook dit jaar zal hij ons die gunst zeker niet onthouden.

En dan gun ik u alleen de persoonlijke voorwaarden om u daarin te vermeien: lust en rust en lichaamskrachten, en een vrijen en ontspannen geest, ontvankelijk voor frissche indrukken!

Overneming verboden. GEERTRUIDA CARELSEN.

Passiesymbolen en -legenden.

DE kennis der symbolen en legenden is onmisbaar voor wie weten wil, welke religieuze gedachten de verhouding der menschen tot hun God deed ontstaan en hoe deze gedachten in reële vormen verbeeld werden, in verband met godsdienst, zeden en gewoonten, vaak aanpassend bij vanouds bestaande vereeringsvormen.

De Christelijke godsdienst werd buiten het Jodendom als het ware geënt op naturalistische eerediensten en de nawerking daarvan tot ver in de middeleeuwen drukt haar stempel op de Christelijke symboliek, in dogma en cultus, in legende, bouwen beeldhouwkunst, in schilderij en gedicht. Daarvan is de schoonheid niet te naderen zonder kennis dier verbeeldingsvormen en inleiding in de legendenschat van vroegere eeuwen.

We willen uit het schier onbegrensde materiaal enkele grepen doen, betrekking hebbende op het lijden en sterven van Jezus, waaruit blijken kan hoe de in den volksgeest levende poëzie dit voor de Christenheid geweldig dramatische gebeuren met tal van legenden omweven heeft.

Zoo is er een Deutsche legende, volgens welke een sparreboom het kruishout zou hebben verschaft, waaraan Jezus den marteldood stierf. Ten teeken daarvan zendt deze boom zijn takken kransvormig uit den stam, zoodat die van boven gezien kruisgewijze geplaatst zijn, terwijl het hout, dat eenmaal gedrenkt werd met het voor de Christenheid geplengde offerbloed, ten teeken van eeuwig leven nimmer den bladertooi afleggen zal.

Volgens andere legenden zou Adam in den paradijstuin reeds een ceder, een den en een cypres geplant hebben, welke boomen tot een enkelen stam samengroeiden, waaruit het kruishout werd gevormd. Deze gedachte, die kruis en immergroene boom des levens vereenzelvigd, is zeer oud. Groen is de kleur der hoop, waarschijnlijk zoo benoemd naar het lentegroen, waarnaar men den ganschen winter met hoopvol vertrouwen uitziet.

Op zeer oude kerkelijke schilderijen is het kruis dan ook vaak groen van kleur, om er de beteekenis van symbool der hoop op het eeuwige leven aan te geven.

Op Grieksch-Christelijke schilderijen vindt men het kruishout van ongekorven hout voorgesteld, het spreidt zijn bebladerde takken uit boven den gekruisten Christus.

Een ander zinrijk kruissymbool vindt men aan de kruisspits op verscheidene Gothische kerktorens. Het rijk geornamenteerde kruis bloeit bewoonlijk in ronden roosvorm uit. De roos als schoonste bloem, ontbloeiend aan het doornige hout, siert hier het kruissymbool van het lijden, zooals ’s werelds hoogste vreugde opbloeit uit de bitterste smart.

Een bijzondere beteekenis is immer gehecht aan de werktuigen welke bij het lijden van Jezus dienst hebben gedaan, en afbeeldingen daarvan werden tot passiesymbolen. In Italië en Beieren komt het voor, dat in plaats van een Jezusbeeld, verschillende passiewerktuigen aan een kruis worden aangebracht. Ook droegen de vrouwelijke leden eener orde van Toulouse die aan een snoer geregen op haar borst. Waar natuurvoorwerpen aan deze lijdensfiguren herinnerden, werd vaak een legendarisch verband gelegd, evenals dit ten opzichte van het bloed en de tranen van den lijdenden Jezus geschiedde.

Werd reeds in voor-christelijke tijden wonderwerking toegeschreven aan bij offeranden geplengd bloed, — men denke slechts aan de wijding bij den Germaanschen eeredienst door het opvangen van een druppel door den priester rondgesprenkeld offerbloed verkregen — in christelijke legenden kon ditzelfde symbool op tal van wijzen naar voren gebracht worden. De zin ervan bepaalde den leek, evenals dit in gelijkenissen pleegt te geschieden, bij de hoofdzaken van christelijke geschiedenis en leer, terwijl dezelfde naïeve vroomheid, die de eerste uitingen van kerkelijke kunst beheerschte, het aanzijn gaf aan de poëzie in deze passie-legenden.

Zoo zouden aan den voet van het kruis op Golgotha, waar het bloed van Jezus vloeide, verschillende bloemen zijn ontsproten, die in kleur of vorm deden herinneren of symbolisch deelnamen aan het lijden des Heeren. De merkwaardigste daarvan is wel de passiebloem, een immer groenblijvende klimplant, door de Spanjaarden uit Brazilië geïmporteerd en door hen „passiflora” geheeten. De eigenaardige bloemdeelen dezer plant worden zinnebeeldig herkend als passiewerktuigen. De roodgetipte krans der nektariën vormt een bloedigen doornenkroon, de vijf meeldraden verbeelden de vijf wonden van den Heiland, het beker-vormige vruchtbeginsel de kelk van zijn lijdensbeker, terwijl men de stijl als geeselpaal, de nerven als nagelen aan het kruishout herkent. Het lancetvormige blad is de speer en in de ranken ziet men de geeselloorden verbeeld. Dat deze, veelal slechts bij overlevering bekende, uitheemsche wonderbloem passie-symbool werd, ligt voor de hand: Als diep geestelijk sijmbol komt zij op tal van oude vignetten voor naast de pauw, als beeld der wereldsche ijdelheden.

(Slot volgt).

G. DE GRAAF.

MAAN-NACHT.

Aan Joannes Reddingius

De sterren dwalen langs het firmament,
Dat, donkerblauw, met paars en goud geflonker,
Zacht lichtend boven de aarde, stil en donker,
Een kalme rust langs bosch en heiden zendt.

Het dorstig paard zich naar den stroom heenwendt
En vindt den langbegeerden koelen dronk er,
Dan keert het langzaam weer naar ’t dieper donker,
Gelaten of geen zwaren dag het kent.

En... zie, ginds aan den verren Oostertrans
Stijgt met een’ mat-bleek-rooden avondglans
De maan heel statig naar der sterren sferen;

Dan glijdt zij lichter langs het hoog gewelf,
Lacht naar der stromen beelt’nis van heur zelf
Om met het teeder uchtendrood te keeren.

JAN J. ZELDENTHUIS